

Təxminən iyirmi beş il bundan əvvəl istedadlı dilçi alimimiz Vaqif İsrafilovla bağlı öz düşüncələrimizi yazıya gətirmişdim. Onda da may ayının axırları idi. Qırx yaşı tamam olurdu. İndi artıq tanınmış dilçi alimimiz V.İsrafilovun altmış beş yaşı tamam olmaq ərəfəsindədir. Yəni də eyni düşüncə, eyni istək və sayğı ilə aziz olan, tələbəlindən bu yana səmimiyyəti, insanlığı, elmi ilə xoş təsəvvürdə bulunan ziyalı həmkarım haqqında fikirlərimi bölüşməkdə qərarlıyam.

Vaqif İsrafilov tələbəliyimin örnəyidir. Bizim ilk tanışlığımızdan təxminən qırx altı illik bir zaman keçir. Xalq arasında "bu bir igidin ömrüdür" deyirlər. Uzun illəri birgə addımlamış və institut auditoriyalarında tələbəliyin şirinli-acılı günlərini bir yaşamışdır. Daim qurub-yaratmaq, elmləri sinədəfər etmək düşüncəsi ilə yaşayan Vaqif müəllimi institut həyatında hansı nikbinlikdə, şövdə görmüşəmsə indi də eyni əhvalı-ruhiyyədə, əzmdə və xeyirxahlıqda görürəm. Ulu Yaradan onun içini xeyirxahlıqlarla doldurubdur.

Gəlinən yola nəzər saldıqda gözlərim qarşısında canlanan böyük zaman müddəti gördüklərim timsalında bir neçə istiqamətdə təhlil etməyin gərəkliliyini yaradır. Ən birincisi, dilçi alimimiz bir müəllim, ziyalı kimi örnək funksiyasını yerinə yetirir. Vaqif müəllim özlüyündə tipik müəllimdir və institut auditoriyasına da müəllim olmaq arzusu və istəyi ilə qədəm basmışdır. Tələbələrə münasibət qurmaq bacarığı, elmlərin sirlərini öyrətmək istəyi və arzusu bütün fəaliyyəti dövründə həmişə diqqətimi cəlb etmişdir. Dərs dediyi auditoriyalarda bir müəllim sevgisi, ucalığı özünü göstərmişdir və bu gün də eynilə müşahidə etməkdəyəm. Təkcə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetindəki fəaliyyətini demirəm, əlbəttə bu əsədir. Müxtəlif zaman kəşiklərində ayrı-ayrı universitet auditoriyalarında birgə çalışmışıq. Onu da etiraf edirəm ki, Vaqif müəllim hansı universitetdə müəllim kimi fəaliyyət göstərməyə yollanıbsa mənəm də orada fəaliyyətimə şərait yaratmışdır. Daha doğrusu, mənə də o universitetdə işə cəlb etmişdir. İnsanlarla ünsiyyət qurmaq bacarığı, mühit yaratmaq

qiyə fakültəsində bir-birindən böyük müəllimlərin əhatəsində formalaşmışdır. Onun sonsuz ədəbiyyat həvəsi müəllim kimi formalaşmasının əsasında dayanır. I.Şıxlı, A.Qurbanov, P.Əfəndiyev, M.Məmmədov, M.Həkimov, İ.Mustafayev, X.Məmmədov, H.Mirzəyev, M.Mustafayev, A.Hüseynov, Q.Kazimov, A.Hacıyev və s. kimi böyük müəllimlərdən dərs alan V.İsrafilov özü də onlardan öyrəndikləri ilə ustadların yolunu davam etdirməyi bir məqsədə çevirmişdir. Onu da etiraf etmək ki, sözün həqiqi mənasında buna nail də olmuşdur.

Institutu müvəffəqiyyətlə başa vuran Vaqif İsrafilov 1982-86-cı illərdə təyinatla Cəlilabad rayonu, Novoqolovka kənd orta məktəbində ixtisası üzrə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi işləmişdir. Fəaliyyət göstərdiyi illərdə o, rayonda geniş ictimaiyyətin, kənd və rayon camaatının, eləcə də dərs dediyi şagirdlərin böyük hörmətini qazanmışdır. İşgüzarlığı, zəhmətsevər-

kafedrada bəhrələnmək qərarına gəlmişdir. Artıq V.İsrafilovun fəaliyyətinin yeni mərhələsi, universitet dövrü başladı. ADPU-da Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının nəzdində olan laboratoriyada işə cəlb olundu. Laborant, baş laborant, baş elmi işçi, dosent vəzifələrində çalışmaq ona baslanon etimadı yüksək səviyyədə doğrultdu. Hazırda Azərbaycan dilçiliyi kafedrasında dosent vəzifəsini yerinə yetirir.

Bütün bunlar dos.V.İsrafilovun fəaliyyət və yaradıcılığının ana axarını müəyyənləşdirir. Müəllim kimi Azərbaycanlı tələbələrə ondan elmin sirlərini, müəllimlik peşəsinin kutsallığını mənimsəyir. Yaddaşlarda dərin kök salmış müəllimliyinin müqəddəsliyini tələbələr uzun illərdi ondan böyük həvəslə mənimsəyirlər. İndi müqəddəs Azərbaycanımızı elə bir gəşəsi olmaq ki, Vaqif müəllimin dərs dediyi tələbələr olmasın. O, şərfli adını sonatsevərliyi və şəxsiyyəti, insan sevgisi nümunəsi olmaqla qəlblərə yazmış və bu gün də yazmaqdadır.

Dilçi alimin gərəkliliyi və zəngin fəaliyyəti sırasında qeyd olunmalı mühüm bir xətt də vardır. Bu onun müqəddəs Azərbaycanımızın müstəqilliyi və azadlığı uğrunda yorulmaz mübarizəsi ilə bağlıdır. Təkcə onu demək kifayətdir ki, dörd çağırış Binəqədi bələdiyyəsinə üzv seçilmişdir. Hazırda da Binəqədi bələdiyyəsində Yerli Ekologiya Məsələləri Daimi Komissiyasının sədridir.

"Oğuz yarımqrupu türk dillərindəki toponimlərin tarixi-lingvistik xüsusiyyətləri" mövzusunda sistemli araşdırmalar aparır və bu mövzuda yazdığı məqalələri ilə dilçilik elmində tanınmışdır. Əsərləri Rusiya Federasiyası, Türkiyə Cumhuriyyəti, Orta Asiya respublikalarında, İran İslam Respublikasında çap olunmuşdur.

ADPU-nun 90 və 100 illiklərində medallarla təltif olunmuş, 130-dan artıq elmi və publisistik məqalələr, 6 kitab müəllifi olaraq Respublikada keçirilən Beynəlxalq konfranslarda xalqımızı layiqətlə təmsil etmiş və bu gün də etməkdədir. ADPU-da fəaliyyət göstərən ixtisasdayışma fakültələrində dekan, şöbə müdiri vəzifələrində iş-

VAQIF İSRAFİLOV: ŞƏXSİYYƏT OLMANIN NÜMUNƏSİ

qabiliyyəti onda bir örnəkdi və hər adama nəşib olacaq keyfiyyət də deyildir.

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Vaqif İsrafilov qədim türkün mədəniyyət beşiklərindən olan Borçalıda, daha daqiq desək, Gürcüstan Respublikasındakı Bolnisi rayonunun Arakol kəndində (17 iyun 1959-cu ildə) anadan olmuşdur. O, 1974-cü ildə Arakol kənd 8 illik məktəbini bitirmiş, 1976-cı ildə qonşu kənd Zolqöyəc kənd orta məktəbini əla qiymətlərlə başa vurmuşdur. Onu da etiraf edirəm ki, V.İsrafilov orta məktəbdə elmləri daha mükəmməlliklə sinədəfər etmişdir. Bu gün də illər keçməsinə baxmayaraq, həmin materialları yada salması və yüksək şövlə dilə gətirib xatırlatması məhz həmin zənginliyin nişanəsidir.

Institut həyatı, daha doğrusu, tələbəlik illəri onun həyatının mühüm və həm də yaddaqalan hissəsidir. Dörd illik zaman müddətində o, müəllimlərdən təkcə elmin sirlərini öyrənməklə işini bitmiş hesab etmədi. Oturub-durmağı, ədəb-ərkanı, xeyirxahlığı, kollektivlə münasibət qurmağı, müəllimliyinin sirlərini mənimsədi. Onsuz da bunların mühüm bir qismi istedadlı alimimizin içində qədim Borçalının ilkin təsəvvüründən bu yana olan mədəniyyəti, zəngin, həm də qaynar həyat tərzini onun şəxsiyyətini formalaşdırmaqda müstəsna rol oynamışdır. Ali təhsil aldığı Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu isə bu zənginliyə əlavə çalarlar qatmışdır və şəxsiyyət kimi mükəmməlləşməsinə əsas olmuşdur.

Orta məktəbi yüksək qiymətlərlə bitirən V.İsrafilov tələbəlikdən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutuna gətirir və 1978-1982-ci illərdə filolo-

liyi və ünsiyyət qurmaq bacarığı az bir zamanda onu əhalinin sevimlisinə çevirmişdir.

Arzuların arxasına yol başlayan istedadlı tələbə yoldaşım daha qaynar mühitə, Bakıya gəlməyə qərar verir. 1987-90-cı illərdə Bakı şəhəri, Şüvəlan qəsəbəsində 42 nömrəli Texniki peşə liseyində ixtisası üzrə müəllim düzəlir. Elmə sonsuz maraq 1986-cı ildə ADPU-nun Azərbaycan dilçiliyi kafedrasında dissertant olmağa gətirib çıxarır. AMEA-nın müxbir üzvü, professor əməkdar elm xadimi, dövlət mükafatı laureatı Afad Qurbanovun elmi rəhbərliyi ilə 1989-cu ildə "Gürcüstan SSRİ-nin azərbaycandilli oronim və hidronimləri" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru adını almışdır.

Vaqif İsrafilov böyük dilçi alim Afad Qurbanov məktəbinin yetirməsidir. Hələ tələbəlik dövründə xüsusi qabiliyyət və bacarığını, zəhmətsevərliyini, istedadını gören Onomastika elminin banisi A.Qurbanov öz layiqli tələbəsinin imkanlarından yararlanmağa qərar verdi. Qədim türklərin mədəniyyət beşiklərindən olan Borçalının onomastik atlasını işləməyi bir vəzifə olaraq tapşırırdı. Ulularımız işi işbilənə tapşırırlar demislər. Son dərəcədə xüsusi şövlə işə girişən V.İsrafilov az bir zaman içərisində regionun oronim və hidronimlərinin ibarət xüsusi kataloq düzəltməklə monoqrafik araşdırmalara qərar verdi. Bir-birinin ardınca onomastikanın rəngarəng problemlərini əhatələyən məqalələrlə mətbuat səhifələrində çıxış etdi.

Beləliklə, gərəkliliyi araşdırmalarla diqqəti cəlb edən Vaqif müəllimin bacarıq və qabiliyyətinə akademik Afad Qurbanov rəhbərlik etdiyi

lənmişdir. Türk Dil Qurumunun üzvüdür. Bütün bunlar tanınmış alim, əvəzsiz müəllim, bacarıqlı və gərəkliliyi Vaqif İsrafilovun Azərbaycan elmində, ədəbi-mədəni mühitində örnək olacaq yerini və məqamını göstərir.

2024

Mahmud ALLAHMANLI,
filologiya elmləri doktoru,
professor